T083 TKL 1 (08) 1505 Tứ A Hàm Mộ Sao Giải Q.hạ (7)

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1505 - TÖÙ A-HAØM-MOÄ SAO GIAÛI, Quyeån Haï 1

TÖÙ A-HAØM-MOÄ SAO GIAÛI

THÖÙ BAÛY (Phaàn ñaàu cuûa phaùp ñoä thöù ba: Y)

Hoûi: Ñaõ noùi Coâng ñöùc, cuõng noùi AÙc roài, theá naøo goïi laø Y? Ñaùp: Laø choå nöông töïa:AÁm, Giôùi, Xöù. Kinh noùi: AÁm, Xöù, Giôùi laø nôi nöông töïa. Töôùng naøy do laø nöông töïa, neân noùi laø Y, cuõng coù nghóa laø truï laäp. Chuùng sinh nöông vaøo AÁm, Giôùi, Xöù ba thöù ñoù maø laøm coâng ñöùc cuõng nhö taïo ñieàu aùc. Do ñaáy, bieát noù laø choå döïa cuûa coâng ñöùc vaø aùc. Hoûi: Theá naøo goïi laø AÁm? Ñaùp: AÁm laø Saéc-Haønh-Trí. Kinh noùi: Saéc-Haønh-Trí laø AÁm. AÁm nghóa laø chöùa nhoùm, doàn ñoáng, thaét buoäc. Nghóa tröôùc heát cuûa Saéc aám töùc laø maøu vaøng, xanh, traéng, ñoû, daøi, ngaén, to, nhoû, vuoâng, troøn, boán höôùng. Nghóa tieáp theo cuûa Saéc aám laø caû thaûy moïi vaät sinh ra, tính chaát cuûa noù. Bieát saéc aáy laø coù söï caûm thoï. Hai nghóa Saéc aám aáy goàm coù theå thaáy vaø khoâng theå thaáy. Coù theå thaáy laø nhöõng gì thuoäc maét thaáy, coøn khaùc ñi laø khoâng theå thaáy, nhö thanh, höông, vò, xuùc, gioù,... Hoûi: Ñaõ noùi Ñaïi, saéc thoï nhaän Ñaïi, chöa bieát theá naøo laø Saéc thoï? Ñaùp: Caùc ñaïi laø Ñòa-Thuûy-Hoûa-Phong. Kinh noùi: Ñaát laø töôùng ñöùng ñaàu trong boán ñaïi. Vôùi saéc, moãi moãi ñeàu nhôø ñaát cöùng, nöôùc öôùt, löûa noùng, gioù lay ñoäng. Saéc tieáp nhaän caùc ñaïi maø coù khoùi, maây muø, aùnh saùng, boùng trong göông, naêm caên saïch. Hoûi: Ñaõ noùi Saéc aám, Haønh laø gì? Ñaùp: Laø söï nöông vaøo thaân khaåu yù. Kinh noùi: Thaân laø choã nöông töïa, neân nöông töïa vaøo thaân; mieäng laø chæ nöông töïa neân nöông töïa vaøo mieäng; yù laø choå nöông töïa neân nöông töïa vaøo yù. Nöông vaøo thaân -khaåu- yù maø haønh ñoäng, nhöõng hoaït ñoäng naày taïo phaùp höõu vi. Haønh ñoäng naøy, theo nhö Kinh noùi: Saéc laø haønh höõu vi, laïi haønh höõu vi taïo thaønh saéc

SOÁ 1505 - TÖÙ A-HAØM-MOÄ SAO GIAÛI, Quyeån Haï 2

nöõa. Nhö haït luùa thaønh luùa, luùa sinh ra haït luùa. Nhö theá, maø bieát naêm AÁm cuõng vaäy. Chuùng coù voâ soá haønh taäp hoïp goïi laø AÁm, nhö ñoáng cuûi, ñoáng luùa. Haønh naøy goàm coù ba: Phöôùc, Voâ phöôùc vaø Baát thuaàn thuïc. Hoûi: Theá naøo goïi laø Trí? Ñaùp: Trí laø Thoï, Töôûng, Thöùc. Kinh noùi: Thoáng (Thoï) Töôûng vaø Thöùc laø ba phaåm phaùp cuûa Ñaïo, khoâng bò coõi khaùc gom laáy (khoâng bò saùu ñöôøng daãn). Ñöùc Theá Toân cuõng noùi: Nhaãn thì töôûng bieát, nghóa laø khi töôûng bieát thì ñoù laø trí (nhòn chòu laø bieát Thoáng, (thoï), bieát Thoáng laø trí bieát) Kinh noùi: Caùc hieän töôïng ñoù hoãn taïp. Hoûi: Theá naøo goïi laø Thoáng? (Thoï) Ñaùp: Thoáng laø khoå, vui, khoâng khoå, khoâng vui. Kinh noùi: Thoáng sôû dó goïi laø Thoáng vì Thoáng naøy khoâng töông öng vôùi moäng khaùc (Thoáng khoâng coù hình. Neáu Thoáng naøy caûm thoï, thì töông öng vôùi maïng cuûa Thoáng naøy cho neân noùi laø Thoáng. Chöõ Thoáng cuõng vaäy. Thoáng coù ba thöù: Khoå thoáng, Laïc thoáng vaø Baát khoå baát laïc thoáng; moãi moãi sinh khoå nhaân nôi laïc, sinh laïc nhaân nôi khoå, sinh caû hai khoå, laïc nhaân nôi baát khoå, baát laïc. Ñöùc Theá Toân cuõng noùi: Laïc thoáng coù phaàn khoå, khoå thoáng coù phaàn laïc, Baát khoå baát laïc thoáng coù phaàn khoå laïc. Nghóa moãi thöù ñoái nhau. Hoûi: Theá naøo goïi laø Laïc thoáng? Ñaùp: Laïc thoáng laø söï sinh khôûi töø daâm, töø baát aùc vaø töø chæ. laïc thoáng sinh khôûi töø daâm laø töø caûnh giôùi naêm duïc, caûnh giôùi daâm aùi, cho ñeán sinh khôûi hoan hyû. laïc thoáng sinh khôûi töø baát aùc. Baát aùc laø nghóa chaúng bò cheâ bai, ñaây laø noùi nghóa ngöôøi xuaát gia haønh thieän. Caûm nhaän Laïc thoáng (vui an laïc) phaùt sinh khi ngöôøi kia giöõ giôùi, töôùng veà giôùi khoâng bieán ñoåi, khoâng hoái haän maø yeâu thích giôùi naøy laøm cho sinh khôûi nieàm vui chaúng laøm aùc. (Baát aùc) Laïc thoáng sinh khôûi töø chæ, laø töø söï ñònh chæ naêm caùi, ñieàu phuïc caên, ñaéc giaûi thoaùt yù khoâng loaïn nieäm khi haønh Thieàn... Do töôûng haønh nieäm naøy phaùt sinh hoan hyû. ñoù goïi laø Laïc thoáng sinh khôûi töø chæ. chæ coøn coù nghóa khoâng tham, ñaém, caên khoâng naõo nhieät. Ñaây laø ba thöù laïc thoáng. Hoûi: Theá naøo goïi laø Khoå khoâng? Ñaùp: Laø ba thöù caûm thoï veà khoå cuûa sanh, laõo vaø töû. Ba thöù khoå naøy goïi laø Khoå thoáng. Sanh khoå, nhö muït nhoït môùi sanh; Laõo khoå nhö muït nhoït söng chín; Töû khoå nhö muït nhoït haønh ñau ñôùn beân trong chaûy ræ maùu muû vaøo caùc chi thaân. Hoaëc sinh ñaõ coù taát caû khoå, goïi laø Sinh khoå? Ñöùc Theá Toân cuõng noùi: Sinh ra ñaü coù ñau khoå nhö tay chaân bò caét, Laõo

khoå veà saéc dieän bieán hoaïi, söùc löïc tieâu hao (nhö eùp daàu gaàn heát); Töû khoå laø khoå phaûi xa lìa taát caû taøi, vaät mình yeâu thích. Cho neân goïi laø Khoå thoáng. Hoûi: Theá naøo goïi laø Baát khoå baát laïc thoáng? Ñaùp: Laø caûm thoï khoâng khoå khoâng vui. (Kinh noùi: Baát khoå baát laïc thoáng ôû trong ba coõi). Neân bieát ba thöù khoå, laïc, baát khoå baát laïc ñoái nhau trong ba coõi. Veà ba coõi (Tam giôùi) seõ noùi ôû phaàn sau, nay noùi veà phaàn khoå, laïc, baát khoå baát laïc tröôùc. ÔÛ coõi Duïc coù ñuû ba thöù thoáng: Khoå, laïc, baát khoå baát laïc; coõi Saéc coù hai thoáng: laïc vaø baát khoå baát laïc thoáng; coõi Voâ saéc coù moät laø baát

khoå baát laïc thoáng. Theá cho neân ba thoáng naøy töông öng vôùi caû ba coõi. Hoûi: Caùi gì laøm choå nöông töïa cuûa thoáng? Ñaùp: Choå nöông töïa cuûa laïc thoáng laáy duïc laøm hôn, choå nöông töïa cuûa Khoå thoáng laáy giaän laøm hôn; choå nöông töïa cuûa Baát khoå baát laïc thoáng laáy si laøm hôn. Vì sao? Vì coù laïc thoáng thì laáy voâ duïc maø töø, thì duïc heát, nhö Tam thieàn. Hoaëc khoå thoáng nhö ñöùc Theá Toân ñau ñaàn, bò giaùo ñaâm chaân, nhöng khoâng khôûi giaän, töùc laáy voâ saân maø töø saân thì heát khoå thoáng. Coøn baát khoå, baát laïc thoáng töùc duøng voâ si cuûa Thieàn thöù tö vaø boán ñònh Voâ saéc maø töø si heát. Nhö vaäy töông öng maø noùi moãi loaïi thoáng. Hoûi: Thoáng daáy khôûi töø ñaâu? Ñaùp: Chuùng sinh khôûi töø Haønh, Nhaân duyeân vaø Giôùi (Kinh noùi: Khoå, laïc, Baát khoå baát laïc thoáng töø Haønh sinh, töø Nhaân duyeân sinh, töø giôùi sinh). Nhö vaäy phoái thaønh chín thöù gioáng nhö caûm thoï ngaãu nhieân nhöng khoâng phaûi. Hoûi: Nhaân duyeân coù voâ soá, khoâng theå noùi heát, nay noùi nhaân duyeân naøo vaäy? Ñaùp: Ñaây noùi Nhaân duyeân sinh coù ba thöù laø Phöôùc, Voâ phöôùc vaø Voâ dö, tuøy theo danh soá aáy maø noùi, töông öng. (Kinh noùi: Khoå, laïc, baát khoå baát laïc thoáng töø nhaân duyeân sinh). Noùi Phöôùc töông öng vôùi Laïc thoáng, Voâ phöôùc (Baát phöôùc) töông öng vôùi khoå thoáng; Voâ dö töông öng vôùi Baát khoå baát laïc thoáng. Trong ñoù Phöôùc laø ñoái nghòch vôùi khoå haønh, töùc Tam thieàn; Voâ phöôùc töùc laø khoå haønh; Voâ dö laø Thieàn thöù tö vaø Voâ saéc. Hoûi: Nhö Sö tröôùc noùi Phöôùc vaø Thí, Giôùi, Phaân bieät; Phaân bieät töùc laø tu Thieàn... Voâ saéc , nay sao hoaøn toaøn noù Laïc thoáng cuûa Phöôùc? Ñaùp: Caùch noùi ñaây vaø kia khoâng toån haïi nhau. (Phöôùc ôû ñaây thoï nhaân Tam thieàn). Nhö cho Tyø kheo ba y, bình baùt, cho hình Phaät, quyû

SOÁ 1505 - TÖÙ A-HAØM-MOÄ SAO GIAÛI, Quyeån Haï 4

La Saùt hay khoâng cho hình Phaät, quyû La Saùt, khoâng cho Tyø kheo ba y, chæ cho bình baùt thoâi. Neáu coù Tyø kheo naøo hôn hình Phaät, quyû La saùt, do thaày ñoù coù ba y. Nhö vaäy Phaân bieät laø Thieàn, Voâ saéc; coøn phöôùc laø cuûa Tam thieàn. Thoï phöôùc nôi Tam thieàn, thoï phöôùc nôi Phaân bieät, laø do choå cho khaùc nhau thoâi. Do ñoù khoâng coù toån haïi gì khi noùi Phöôùc töø laïc thoáng. Hoûi: Theá naøo laø Thoáng sinh khôûi töø Haønh? Ñaùp: Laø töø haønh ñoäng cuûa mình, cuûa ngöôøi khaùc vaø caû hai maø sinh caûm thoï (thoáng). Laïi haønh ñoäng coù hai: Vui vaø khoå. Khoå vì haønh ñoäng cuûa mình nhö laáy dao töï caét thaân mình; Vui vì haønh ñoäng cuûa mình nhö sau ñoù laáy boät chieân ñaøn xoa leân. Khoå vì haønh ñoäng cuûa ngöôøi nhö ñaùnh vaøo ñaàu ngöôøi khaùc; vui vì haønh ñoäng cuûa ngöôøi khaùc laø sau ñoù xöùc thuoác, khoå vì caû hai laø sai ngöôøi ñaùnh ñaàu mình; vui vì caû hai laø sau ñoù chöõa trò... Hoûi: Theá naøo laø Thoáng sinh töø Giôùi? Ñaùp: Töø giôùi sinh khôûi caûm thoï laø töø Thôøi, Hoaïn vaø Toát ngoä. Ñoù laø Kinh noùi. Hoûi: Noùi giôùi laø khaùc vôùi coõi Duïc, coõi Saéc, coõi Voâ saéc ö? Ñaùp: Ñaây khoâng phaûi noùi coõi, taùch lìa chuùng sinh maø laø noùi nhaân duyeân. Töôûng veà thôøi tieát, hoaïn naïn vaø toát ngoä (baát chôït gaëp) laø töôûng veà giôùi (giôùi haïn). Töø giôùi haïn cuûa thôøi tieát sinh ra caùc caûm thoï nhö ba muøa Haï, Ñoâng, Xuaân, maø muøa Haï ñaøm tu, khaïc nhoå nhieàu. Muøa Ñoâng

khaïc nhoå tu thì gioù nhieàu ñaøm döùt. Muøa Xuaân gioù tuï nhieàu ñaøm khaïc nhoå döùt. Nhö Y thuaät noùi: Do töôûng veà thôøi tieát, maø coù caûm nhaän khoå, vui hieän höõu. Hoûi: Theá naøo laø Hoaïn? Noù nhö Khoå haønh. Ñaùp: Khoâng phaûi. Phaùp naøy ñoái vôùi thaân thoâi, ñaây laø noùi Hoaïn laøm thaân töù ñaïi ñoái khaùc. Hoaïn laø gioù, ñaøm, khaïc nhoå. Ba thöù naøy laøm thaân töù ñaïi caûm thoï phaùt sinh hieän haønh. Hoûi: Theá naøo laø Toát ngoä? Ñaùp: Laø nhaân toá tröø chuùng sinh (phi chuùng sinh soá, voâ tình). Noù laø naêng nhaân, phaùt sinh ra khoå thoáng… nhö laø töôøng vaùch caây nuùi saït lôû… coøn sôû nhaân laø chuùng sinh. Mình, ngöôøi caû hai ñeàu hoøa nhaäp vaøo trong nhaân toá naøy. Söï caûm thoï naøy coù yù nghóa thuoäc veà trí. Hoûi: Theá naøo goïi laø Töôûng? Ñaùp: Laø Höõu, töôûng, Voâ töôûng, Voâ sôû höõu töôûng (Kinh noùi: Vì töôûng laøm taêng ích töôùng). Trong ñaây töông tôï noùi tuøy thuaän theo kinh, laáy töôûng laøm chính, laáy taêng ích töôùng laøm nghóa. Noùi höõu töôûng laø

SOÁ 1505 - TÖÙ A-HAØM MOÄ SAO GIAÛI, Quyeån Thöôïng 5

töôûng veà coù, thì coù choå nöông vaøo. Voâ öôûng thì khoâng coù choå nöông vaøo. Nhö nhieàu caùi bình, neáu töôûng coù thì noùi bình ñöïng baùnh khoâ, bình ñöïng söõa. Do töôûng naøy ñöôïc phaân bieät. trong caùc bình coù bình khoâng coù baùnh, bình khoâng coù söõa… troáng roãng, ñoù laø töôûng veà khoâng töùc Voâ töôûng, thoï. Nhö vaäy tieáng laáy töôûng laøm chính, tieáng thoï laáy taêng ích laøm chính, ñoù laø söï khaùc töùc Voâ töôûng thoï. Voâ sôû höõu töôûng laø Phi sôû höõu töôûng. Töôùng nhö vaäy laø do tham muoán (duïc) laøm chính maø noùi coù sôû höõu. Ngöôøi kia lìa duïc, muoán giaûi thoaùt, bieát töôùng aáy khoâng coù gì caû. Bieát töôùng aáy nhö Hö khoâng , Thöùc xöù ñaõ caûm thoï; coøn Voâ töôûng, Höõu töôûng laø Voâ töôûng xöù xen taïp coù töôûng; Voâ sôû höõu laø töôùng trí voâ sôû höõu xöù. Hoû: Theá naøo laø Thöùc? Ñaùp: Laø haønh moân duïc khôûi, thaønh vaø chöa thaønh (Kinh noùi: Voâ saéc, caây y nhaân duyeân coù theå ñöôïc thöùc). Caùc loaïi thöùc laø Thöùc, moãi loaïi coù hai thöùc (taâm thöùc vaø caên thöùc. Saùu thöùc ñeàu nhö vaäy). Ñaây laø ba thöù: khôûi leân thöùc, ñaõ thaønh thöùc vaø chöa thaønh thöùc. Haønh y, caâu y, nhaân duyeân coù theå ñöôïc thöùc, töùc ba thöù naøy laøm nhaân duyeân khôûi leân Thöùc. Nhö ñöùc Theá Toân ñaõ trình baøy: Haønh laøm nhaân sinh Thöùc; danh saéc laøm nhaân sinh Thöùc; laïi maét, saéc laøm nhaân duyeân khôûi leân Nhaõn thöùc. Ñaây laø ba thöù sôû taùc cuûa Haønh. Theá cho neân Haønh kia daáy khôûi hôïp vôùi tinh Cha huyeát Meï, maø ôû trong thai Meï sinh khôûi Thöùc. Ñaây laø Haønh laøm nhaân sinh Thöùc. Trong thai Meï lôùn daàn, khoái chuyeån daàn daàn ngöng tuï (nhö nöôùc ñoïng treân laù); ñoù goïi laø chöa thaønh moân caên maø sinh Thöùc, töùc Danh saéc laøm nhaân. Neáu thaønh hình chöa dieät maát, hoaëc laø nhaân cuûa Chaùnh thoï, thì töø ngóa caên maø sinh Thöùc. Ñaây laø caû hai nöông töïa (caâu y) nhaân duyeân, nghóa nöông töïa chæ moät khoâng khaùc, döïa vaøo maø ñöôïc sinh Thöùc. Hoûi: Sao noùi laëp laïi Trí, ñaây laø phaàn YÙ, sao noùi laïi Trí? Ñaùp: YÙ laø sôû boá yù (choå nöông töïa khaép). Trí laø sôû boá y trí (trí cuûa choå nöông töïa khaép) laø hai muïc. Trong ñaây noùi trí laø choå nöông töïa, tröôùc noùi laø döïa vaøo trí. Nhö giôùi cuõng phaâm laøm hai maø noùi. Neân khoâng

coù phöông haïi gì. (Baø-toá-baït-ñaø noùi xong phaàn ñaàu cuûa phaùp ñoä thöù ba: Y).

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.